

LESMATERIAAL

1914-1918

TOEN HET OORLOG WAS

Lesbrief: Verboden post

Tijd: 1 lesuur

Groep 7/8

Onderbouw vmbo/havo/vwo

Benodigdheden:

- Werkblad
- Pen
- Gekleurde stift
- Schrijfpapier
- Digibord

In deze les gaan de leerlingen aan de slag met postcensuur. Ze leren dat de brieven die soldaten naar huis stuurden werden gecontroleerd. Er mocht bijvoorbeeld niet in staan hoe verschrikkelijk het was aan het front. Want de regering wilde dat de mensen thuis zich niet te veel zorgen zouden maken over de oorlog. Heel veel landen censureerden daarom de post van soldaten. Ze streepten stukken tekst door. Soms werd zelfs de hele brief weggegooid als er verboden dingen in stonden.

De leerlingen leren wat censuur is en hoe dat toegepast werd tijdens de Eerste Wereldoorlog. Ze schrijven zelf een brief 'naar huis'. Ze stellen zich voor wat een soldaat zou willen opschrijven. Vervolgens gaan ze elkaars brieven censureren. Wat halen ze eruit en waarom? Wat is er overgebleven van de brief?

Voor meer informatie kun je bij deze les *Toen het oorlog was, 1914-1918* pagina's 94, 101, 110, 111 en 123 gebruiken.

Vorbereiding:

Zet op het digibord de volgende brieffragmenten klaar en geef de leerlingen allemaal het werkblad:

Brief 1

Het regent dag en nacht. Ik kan het niet omschrijven. Als God mij genadig is, zal ik met mijn leven ontsnappen, anders niet. Om te beschrijven wat er gebeurt is één ding, om het zelf te zien is een heel andere zaak. Zelfs als ik er een heel boek over zou schrijven, zou het niet overeenkomen met de realiteit.

Dit schreef de Indiase soldaat Jemadar Ghulam Hassan Khan in oktober 1915 aan zijn familie in India.

Brief 2

Ons regiment is verplaatst naar Souchez, dat gevaarlijke punt. Granaten suizen, kogels fluiten, geen onderkomens in de loopgraven of slechte. Modder, drek, granatengaten zo groot dat men in hun water baden kan. Verschillende malen moest ik deze brief afbreken. Granaten, grote Britse granaten, sloegen vlak bij ons in en wij moesten in de kelders vluchten.

De Duitse soldaat Alfons Ankenbrand schreef deze brief aan huis op 11 maart 1915.

Brief 3

Ik geloof dat jullie je ons leven veel erger voorstelt dan het is. Voor de kou hebben we jassen, tenten, dekens, voor de hardheid van de grond overvloed van stro, voor de dorst koffie, maar zelden een beetje wijn en voor de honger geroosterde aardappelen (een lekker hapje, als er niets anders te krijgen is), aardappelen in water, als er, zoals meestentijds, geen vet te krijgen is en bovendien het vrij goede eten uit de veldkeuken. Er komt geen mens uit de oorlog terug die niet is veranderd. Wees dus vrolijk in Freiburg, zoals wij het hier in het veld zijn.

De Duitse soldaat Rudolf Fischer schreef dit aan zijn familie op 18 november 1914.

Opdracht 1

Laat de leerlingen de eerste brief op hun werkblad lezen. Vraag ze daarna: schrijft deze soldaat positief of negatief over de oorlog? Laat de leerlingen zinnen onderstrepen die volgens hen positief of juist negatief zijn.

Opdracht 2

Laat leerlingen daarna brief 2 en 3 lezen. Welke soldaat zou de waarheid vertellen in zijn brief? En waarom denk je dat? Laat een aantal leerlingen aan het woord.

Achtergrondinformatie

Leg uit dat soldaten niet alles in hun brieven mochten opschrijven. Hun post werd gecontroleerd. Er werd gekeken of ze geen geheimen verklapten in hun brieven die de vijand zou kunnen gebruiken. Bijvoorbeeld waar de soldaten precies zaten en met hoeveel mensen ze waren. Dit kon voor de vijand interessant zijn. Ook mochten ze vaak niet schrijven over hoe zwaar het leven in de loopgraven was. Want de legerleiding wilde niet dat de mensen thuis wisten hoe zwaar de oorlog was en dat er veel soldaten doodgingen. Familie en vrienden van de soldaten zouden zich dan te veel zorgen maken. Er zouden zich dan ook minder soldaten aanmelden om te gaan vechten.

Opdracht 3

In de oorlog werden brieven gecensureerd door verboden onderwerpen door te strepen, zoals te zien is op de afbeelding. Toch wilden de soldaten zo veel mogelijk vertellen in hun brieven. Vaak zagen ze hun vrienden en familie maandenlang niet, en was een kaartje sturen de enige vorm van contact. Ze wilden graag schrijven hoe het echt met ze ging.

De leerlingen schrijven nu zelf een korte brief. Ze stellen zich voor dat ze een soldaat zijn die een brief naar huis stuurt. Laat ze in hun brief vertellen hoe het met ze gaat en hoe hun leven aan het front is.

Als alle brieven af zijn, worden ze 'opgestuurd'. Maar voordat ze aankomen moeten ze natuurlijk eerst langs de censurafdeling. Iedereen moet een brief van een ander censureren met een gekleurde stift. Misschien staan er dingen in de brief die er niet in mogen.

Deze onderwerpen waren verboden:

- Waar je zat als soldaat.
- Met hoeveel soldaten je was.
- Namen van andere soldaten.
- Welke wapens je had.
- Welke soldaten gewond of overleden waren.
- Hoeveel soldaten overleden of gewond waren.
- Informatie over aanvalsplannen.
- Informatie over het slechte eten, ziektes en andere problemen in de loopgraven.
- Kritiek op de legerleiding of de regering.

Copy

British Ex. Force,
Wed. 12/6/18.

My dear Mother,

Have just come through another particularly nasty period. We went into the trenches on Wednesday night last and on Sunday morning at 5 a.m. our Artillery commenced bombarding the German trenches and after twenty minutes ~~had~~ elapsed we went over the parapet. My goodness what a reception the Huns had in store for us, they simply swept the ground with machine gun fire and shrapnel. Poor old "C" Coy. caught it hot and Neuve Chapelle seemed to me a fleabite compared with this. It was found impossible to make any advance in our quarter, so I dug myself in and awaited events. It was horrible suspense, as I seemed to be the only man untouched, all around me, and being personally acquainted with each man made matters worse, in fact, it's wrong to call them men, as they were mostly mere boys. About early afternoon I was hailed from the trench as to whether it were possible for me to get back. I replied in the affirmative and decided to run the risk of ~~getting~~ getting potted on the way. So I commenced crawling on my stomach until about a few yards from the parapet, then made a spring and rushed headlong over the top, nearly spoiling the features of a few who happened to be in the trench and were not expecting me. We were relieved that afternoon, but some of the fellows did not get in up nightfall and these experienced another bombardment. What a Sur to be sure! Billy Hastings is quite fit and the only pal left. ~~have been resting since and getting information about the m~~ but by all reports we shall be up again soon. No rest for this, it is said, and if true we must surely be a bad lot.

With a terrible thing about the Lusitania, and with so many Americans aboard. Should imagine there will be more trouble.

Have received box and letter dated 6th and am most thankful for everything you are all doing for me. ~~Every day I am thinking of you and how much I love you.~~

As regards the Dress, all we were served out with were made "On the spot" and consisted of a piece of Gauze and Tape and were steeped in a solution of bi-carbonate of soda, prior to the charge.

I lost all my belongings except the Gillette, so should be glad of a few toilet requisites when next you are sending a parcel. Do not trouble about towel and perhaps Frank would get me a shaving brush.

Must now close. Much love to all.

From your affec. Son,
Dick. (Gilson)

Afsluiting

Wanneer alle post gecensureerd is, gaan de brieven terug naar de persoon die de brief heeft geschreven. Bleef er veel over van de brief na de censuur? Vonden leerlingen het moeilijk om te bepalen wat verboden was en wat niet? Zouden de soldaten en hun familie het lastig hebben gevonden dat ze niet alles mochten zeggen?